JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-5, 2026

DRUG ADDICTION – A THREAT TO THE FUTURE OF SOCIETY

Yusufova Farangiz

Student, Psychology Program Chirchik State Pedagogical University

Abstract:

This article discusses the negative impact of drug addiction on society, especially on youth education, mental health, and social development. The causes of drug addiction, its influence on human psychology, and the family and social problems caused by addiction are analyzed from scientific and psychological perspectives. The article also provides recommendations for preventing drug addiction, protecting young people from harmful habits, and promoting a healthy lifestyle.

Keywords:

Drug addiction, narcotic substances, psychology, youth, health, crime, social problem, psychological dependence, healthy lifestyle, education.

GIYOHVANDLIK – JAMIYAT KELAJAGIGA TAHDID

Muallif: Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Psixologiya yo‘nalishi talabasi;

Yusufova Farangiz

Annotatsiya; Mazkur maqolada giyohvandlikning jamiyat hayotiga, ayniqsa yoshlar tarbiyasi, ruhiy salomatligi va ijtimoiy taraqqiyotiga ko‘rsatadigan salbiy ta’siri yoritilgan. Giyohvandlikning kelib chiqish sabablari, inson psixologiyasiga ta’siri, oilaviy va ijtimoiy muammolarni yuzaga keltirishi ilmiy hamda psixologik jihatdan tahlil qilingan. Shuningdek, giyohvandlikning oldini olish, yoshlarni zararli illatlardan himoya qilish va sog‘lom turmush tarzini shakllantirish bo‘yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: Giyohvandlik, narkotik moddalar, psixologiya, yoshlar, salomatlik, jinoyatchilik, ijtimoiy muammo, ruhiy qaramlik, sog‘lom turmush tarzi, tarbiya.

Аннотация; В данной статье освещается негативное влияние наркомании на жизнь общества, особенно на воспитание молодежи, психическое здоровье и

социальное развитие. Научно и психологически проанализированы причины возникновения наркомании, её влияние на психологию человека, а также семейные и социальные проблемы, возникающие вследствие употребления наркотиков. Кроме того, приведены рекомендации по профилактике наркомании, защите молодежи от вредных привычек и формированию здорового образа жизни.

Ключевые слова: Наркомания, наркотические вещества, психология, молодежь, здоровье, преступность, социальная проблема, психологическая зависимость, здоровый образ жизни, воспитание.

Kirish;

Bugungi globallashuv davrida insoniyat oldida turgan eng xavfli ijtimoiy muammolardan biri – bu giyohvandlikdir. Giyohvandlik nafaqat bir insonning hayotini izdan chiqaradi, balki butun jamiyatning ma’naviy, iqtisodiy va ruhiy taraqqiyotiga katta zarar yetkazadi. Ayniqsa, yoshlar orasida giyohvand moddalarni iste’mol qilish holatlarining ortib borayotgani jamiyat kelajagi uchun jiddiy tahdid hisoblanadi.

Giyohvandlik inson organizmini asta-sekin yemiruvchi, ruhiy va jismoniy qaramlikni keltirib chiqaruvchi og‘ir illatdir. Bu illatning eng xavfli tomoni shundaki, unga mubtalo bo‘lgan inson o‘z sog‘lig‘i, oilasi, ta’limi va jamiyatdagi o‘rnini yo‘qota boshlaydi. Natijada jinoyatchilik, oilaviy nizolar, ishsizlik va turli ruhiy kasalliklar ko‘payadi.

Hozirgi kunda internet, turli zararli oqimlar, nazoratsizlik va noto‘g‘ri muhit sababli yoshlarning giyohvand moddalar ta’siriga tushib qolish xavfi ortib bormoqda. Shu bois giyohvandlikka qarshi kurashish, uning oldini olish va yoshlarni ma’naviy jihatdan qo‘llab-quvvatlash dolzarb masalalardan biri sanaladi.

Asosiy qism;

Giyohvandlik tushunchasi va uning mohiyati

Giyohvandlik – bu narkotik moddalarni muntazam iste’mol qilish natijasida yuzaga keladigan jismoniy va ruhiy qaramlik holatidir. Narkotik moddalar inson asab tizimiga ta’sir qilib, vaqtinchalik huzur yoki yengillik hissini uyg‘otadi. Biroq vaqt o‘tishi bilan

inson organizmi ushbu moddalarga moslashib qoladi va ularni doimiy ravishda talab qila boshlaydi.

Giyohvandlikning bir necha turlari mavjud:

Opiat moddalariga qaramlik;

Sintetik narkotiklar;

Psixotrop moddalar;

Chekish va spirtli ichimliklarga qaramlik;

Kuchli dori vositalarini suiiste'mol qilish.

Psixologik jihatdan qaraganda, giyohvandlik insonning irodasini zaiflashtiradi, ruhiy tushkunlikni kuchaytiradi va hayotga bo'lgan qiziqishini pasaytiradi. Natijada inson o'zini jamiyatdan ajratilgan holda his qila boshlaydi.

Giyohvandlikning kelib chiqish sabablari

Giyohvandlikning paydo bo'lishiga bir qator omillar sabab bo'ladi. Eng avvalo, oiladagi nosog'lom muhit yoshlarning noto'g'ri yo'lga kirib qolishiga olib keladi. Ota-onaning e'tiborsizligi, oilaviy nizolar, mehr yetishmasligi farzand ruhiyatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Yana bir muhim omil – bu noto'g'ri do'stlar davrasi. Ko'plab yoshlar qiziqish, taqlid yoki bosim ostida giyohvand moddalarni birinchi marta sinab ko'rishadi. Afsuski, bir martalik qiziqish keyinchalik og'ir qaramlikka aylanishi mumkin.

Bundan tashqari:

Ishsizlik;

Bo'sh vaqtning mazmunsiz o'tishi;

Stress va ruhiy tushkunlik;

Internetdagi zararli targ'ibotlar;

Nazoratning sustligi;

Ma'naviy tarbiyaning yetarli emasligi ham giyohvandlikning tarqalishiga sabab bo'ladi.

Psixologlarning fikricha, o'ziga ishonchi past bo'lgan, ruhiy bosim ostida yashaydigan

insonlar giyohvandlikka tezroq berilishadi. Chunki ular muammolardan qochish yo‘lini aynan narkotik moddalardan izlashadi.

Giyohvandlikning inson salomatligiga ta’siri

Giyohvand moddalar inson organizmiga juda katta zarar yetkazadi. Eng avvalo, markaziy asab tizimi faoliyati buziladi. Xotira susayadi, fikrlash qobiliyati pasayadi va ruhiy holat izdan chiqadi.

Doimiy narkotik iste’moli quyidagi kasalliklarga olib keladi:

Yurak-qon tomir kasalliklari;

Jigar va buyrak faoliyatining buzilishi;

Nafas olish tizimi kasalliklari;

Ruhiy kasalliklar;Immunitetning pasayishi;

OITS va boshqa yuqumli kasalliklar.

Shuningdek, giyohvand insonlarda agressiya, tushkunlik, qo‘rquv va asabiylik kuchayadi. Ular ko‘pincha jamiyatdan uzoqlashib, yolg‘izlikka moyil bo‘lib qolishadi.

Psixologik tomondan esa insonning shaxsiyati yemirila boshlaydi. U o‘z oldiga maqsad qo‘ya olmaydi, mas’uliyat hissini yo‘qotadi va hayotdan umidsizlana boshlaydi.

Giyohvandlik va jinoyatchilik

Giyohvandlik jamiyatda jinoyatchilikning ortishiga ham sabab bo‘ladi. Narkotik moddalarni sotib olish uchun mablag‘ topish maqsadida ayrim insonlar o‘g‘rilik, talonchilik va boshqa noqonuniy harakatlarga qo‘l urishadi.

Bundan tashqari, narkotik moddalar savdosi xalqaro miqyosdagi jinoiy tarmoqlar faoliyatini kuchaytiradi. Bu esa davlat xavfsizligi va jamiyat barqarorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Yoshlarning jinoyatga aralashib qolishida giyohvandlikning o‘rni katta. Chunki narkotik moddalar insonning ongini zaiflashtirib, to‘g‘ri va noto‘g‘rini ajratish qobiliyatini pasaytiradi.

Yoshlar va giyohvandlik muammosi

Yoshlar – jamiyatning kelajagi hisoblanadi. Shu sababli ularni giyohvandlik kabi zararli illatlardan asrash muhim vazifadir. Hozirgi davrda ayrim yoshlar orasida “zamonaviylik” yoki “erkinlik” niqobi ostida zararli odatlarga qiziqish kuchaymoqda.

Ta’lim muassasalarida ma’naviy-ma’rifiy ishlarni kuchaytirish, sport va san’atga bo‘lgan qiziqishni oshirish yoshlarni turli zararli yo‘llardan himoya qilishga yordam beradi.

Yoshlar bilan ishlashda quyidagilar muhim hisoblanadi:

Sog‘lom psixologik muhit yaratish;

Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish;

Bo‘sh vaqtni mazmunli tashkil qilish;

Sport to‘garaklarini rivojlantirish;

Psixologik maslahatlar berish;

Ma’naviy tarbiyani kuchaytirish.

Agar yoshlar qalbida vatanparvarlik, ma’naviyat va kelajakka ishonch hissi shakllansa, ular zararli odatlardan uzoq bo‘lishadi.

Giyohvandlikning oldini olish choralari

Giyohvandlikka qarshi kurashishda eng samarali yo‘l – profilaktika hisoblanadi. Avvalo, oilada sog‘lom muhit yaratish lozim. Farzandlarga mehr berish, ularning muammolariga befarq bo‘lmaslik muhim ahamiyatga ega.

Maktab va oliy ta’lim muassasalarida muntazam ravishda targ‘ibot ishlari olib borilishi kerak. Psixologlar, shifokorlar va huquqni muhofaza qiluvchi organlar hamkorligida seminar va uchrashuvlar tashkil etilishi foydalidir.

Shuningdek:

Sportni ommalashtirish;

Kitobxonlikni rivojlantirish;

Internetdan to‘g‘ri foydalanishni o‘rgatish;

Yoshlarni kasb-hunarga yo‘naltirish;

Ruhiy yordam xizmatlarini kuchaytirish muhimdir.

Jamiyatda har bir inson giyohvandlikka qarshi kurashishda o‘z hissasini qo‘shishi kerak. Chunki bu muammo faqat bir oilaning emas, balki butun insoniyatning muammosidir.

Xulosa; Xulosa qilib aytganda, giyohvandlik jamiyat kelajagiga jiddiy tahdid soluvchi global muammolardan biridir. U inson salomatligini yemiradi, oilalarni parokanda qiladi, yoshlarning kelajagini barbod etadi va jamiyat taraqqiyotiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Ayniqsa, yosh avlodni ushbu illatdan himoya qilish bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biridir. Buning uchun oilada sog‘lom muhit yaratish, ta’lim muassasalarida ma’naviy tarbiyani kuchaytirish, yoshlarning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil qilish va psixologik yordamni rivojlantirish zarur. Har bir inson sog‘lom turmush tarziga amal qilsa, ma’naviy barkamol bo‘lib ulg‘aysa va zararli odatlardan yiroq bo‘lsa, jamiyatning kelajagi ham porloq bo‘ladi. Giyohvandlikka qarshi kurashish esa faqat davlatning emas, balki har bir fuqaroning muhim vazifasidir.

Foydalanilgan adabiyotlar;

Karimov I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch”. Toshkent, 2008.

G‘oziev E.G‘. “Psixologiya”. Toshkent, “O‘qituvchi”, 2002.

Davletshin M.G. “Umumiy psixologiya”. Toshkent, 2010.

Xasanboyev J. “Pedagogika nazariyasi”. Toshkent, 2012.

O‘zbekiston Respublikasi “Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar to‘g‘risida”gi Qonuni.

Ahmedov A. “Yoshlar tarbiyasi va ma’naviyat”. Toshkent, 2015.

Internet ma’lumotlari va ilmiy maqolalardan foydalanildi.